

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Р І Ш Е Н Н Я

від "15" липня 2020 р.

№ 41/3

Щодо законопроекту про внесення змін
до Податкового кодексу України щодо
стимулювання ефективного користування
ділянками нафтогазоносних надр (реєстр. № 3188)

Комітет з питань екологічної політики та природокористування відповідно до предметів відання розглянув законопроект про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр (реєстр. № 3188), поданий народним депутатом України Железняком Я. І., і відзначає.

Згідно з пояснювальною запискою законопроект розроблено з метою стимулювання користувачів нафтогазоносними надрами прискорити проведення геолого-розвідувальних робіт, розробку та подальше видобування покладів вуглеводнів, а у разі виявлення недоцільності або неспроможності – добровільно відмовлятися від частини невикористаних ділянок, на які були видані спеціальні дозволи на користування нафтогазоносними надрами. Збільшення ефективності користування ділянками нафтогазоносних надр пропонується шляхом впровадження щомісячної плати за користування площею ділянок нафтогазоносних надр залежно від розміру площі та строку з моменту отримання відповідного спеціального дозволу, яка нараховуватиметься через 3 роки з дати його видачі та до моменту початку сплати рентної плати за видобування вуглеводнів. Водночас, у випадку несплати даної плати, Державна служба геології та надр України матиме підстави анулювати спеціальні дозволи на користування нафтогазоносними надрами в судовому порядку. Зазначено, що у майбутньому дані ділянки зможуть бути винесені на аукціон для залучення нових, більш ефективних інвесторів, які розроблятимуть їх та здійснюватимуть видобуток природного газу та нафти.

Комітет підтримує необхідність законодавчого врегулювання питань, пов'язаних із збільшенням ефективності користування надрами, проте до запропонованого законопроекту можна висловити ряд зауважень.

Законопроектом пропонується ввести додаткову плату за користування ділянками нафтогазоносних надр для суб'єктів господарювання, які отримали спеціальний дозвіл для розробки нафтогазоносних надр. Впровадження додаткової плати за користування площею ділянок лише нафтогазоносних надр фактично є дискримінаційним механізмом і може негативно позначитися на інвестиційній привабливості відповідної діяльності, а також потребує додаткового обґрунтування з огляду на принцип нейтральності оподаткування, який полягає в установленні податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків (пункт 4.1.8 статті 4 Податкового Кодексу України). Запропонований диференційований підхід не є системним, оскільки стосується тільки нафтогазоносних надр, і може призвести до збільшення загального податкового навантаження на відповідних суб'єктів господарювання.

Законопроектом передбачено, що плата за користування ділянками нафтогазоносних надр справляється, починаючи з четвертого календарного року видачі спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами до початку видобування нафти і газу або після припинення внесення рентної плати за користування надрами для видобування нафти і газу щодо відповідної ділянки нафтогазоносних надр. При цьому відсутність меж для розмірів такої плати може призвести до фактичного уникнення надрокористувачем плати за користування ділянками нафтогазоносних надр за рахунок здійснення мінімальних обсягів видобування і відповідного внесення рентної плати за користування надрами. Це не відповідає меті запропонованого законопроекту і може не призвести до запланованого результату у разі його прийняття, а саме активізації робіт за спеціальними дозволами на користування нафтогазоносними надрами, видобуток за яким на сьогодні не проводиться.

В обґрунтуванні доцільності внесення запропонованих змін суттєве значення мають позиції Кабінету Міністрів України, тому остаточне рішення щодо прийняття запропонованого законопроекту доцільно прийняти після отримання його узагальнюючого висновку та пропозицій.

Крім того, вимагає уточнень запропонована законопроектом дата набрання чинності цього Закону (зокрема, пункту 7 розділу I - з 1 липня 2020 року) та її узгодження з частиною третьою статті 27 Бюджетного кодексу України, згідно з якою Закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються:

не пізніше 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду;

після 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

Поданий законопроект пов'язаний із зареєстрованим у Верховній Раді України законопроектом про внесення змін до статті 29 Бюджетного кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр (реєстр. № 3189). Тому було б доцільно узгодити ці законопроекти між собою, зокрема в частині терміну набрання чинності.

Також Прикінцевими положеннями законопроекту пропонується Кабінету Міністрів України в місячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом і забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом. У разі прийняття законопроекту, що потребуватиме внесення змін до ряду нормативно-правових актів, до нього має додаватися перелік таких актів, прийняття або перегляд яких необхідно здійснити для реалізації положень законопроекту в разі його прийняття, як це передбачено частиною 8 статті 90 Регламенту Верховної Ради України.

За узагальнюючим висновком Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України законопроект потребує доопрацювання.

За висновком Комітету з питань бюджету законопроект матиме вплив на показники бюджету (може призвести до збільшення доходів бюджету від плати за користування ділянками нафтогазоносних надр, а також від платежів нафтогазодобувної промисловості залежно від практики застосування даної законодавчої ініціативи). У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності згідно із законодавством. До законопроекту не надано фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки), яке вимагається відповідно до норм Бюджетного кодексу України (частина перша статті 27) та Регламенту Верховної Ради України (частина третя статті 91).

Також Комітет з питань бюджету проінформував, що Мінфін не підтримує законопроект як такий, положення якого унормовані чинним законодавством.

Мініекоенерго підтримало законопроект (лист від 19.03.2020 № ВР/1.1-17.1.1-7257).

Крім того, до Комітету надійшов лист Американської торгівельної палати в Україні, у якому висловлено ряд зауважень і пропозицій щодо законопроекту та запропоновано провести ґрунтовні обговорення та аналіз його положень паралельно з обговоренням напрацювань щодо нової редакції Кодексу України про надра, враховуючи відповідність мети законопроекту запропонованому інструменту її реалізації (введення нового податку), а також потенційні ризики для добросовісних надрокористувачів.

Комітет взяв до уваги лист суб'єкта законодавчої ініціативи, народного депутата України Железняка Я. І., що з урахуванням економічної кризи та значних змін у видобувній сфері ним проводяться консультації із всіма стейкхолдерами та представниками ринку, а законопроект (реєстр. № 3188) буде доопрацьовуватися.

Зважаючи на викладене, Комітет в и р і ш и в:

1. Рекомендувати Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики внести на розгляд Верховної Ради України пропозицію про відхилення законопроекту про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання ефективного користування ділянками нафтогазоносних надр (реєстр. № 3188), поданого народним депутатом України Железняком Я. І.

2. Рішення направити до Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО